

• ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 197 • 16ος ΧΡΟΝΟΣ • ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

ΚΩΔ. 2181

• MONTHLY EDITION • NR. 197 • 16th YEAR • JUNE 2010

COD. 2181

ΔΡΑΣΗ

Εργατοϋπαλληλικό
Κέντρο
Αθήνας

E-mail: eka@otenet.gr
http://www.eka.org.gr

«Πολλά είδη- Ένας Πλανήτης- Ένα μέλλον» Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

5 Ιουνίου 2010

Το σύνθημα της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος για το 2010 είναι «**Πολλά είδη- Ένας Πλανήτης- Ένα μέλλον**» που αποτελεί επείγουσα έκκληση για τη διατήρηση της πολυμορφίας της ζωής στον πλανήτη μας. Εκατομμύρια άνθρωποι και εκατομμύρια είδη μοιράζονται τον ίδιο πλανήτη και μόνο από κοινού μπορούμε να απολαύσουμε ένα ασφαλέστερο μέλλον.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιοποικιλότητα: «*Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να γίνει μία από τις μεγαλύτερες απειλές της βιοποικιλότητας. Περίπου 20-30% των φυτικών και ζωικών ειδών, που έχουν εξεταστεί μέχρι σήμερα είναι πιθανό να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να εξαφανιστούν εάν η άνοδος της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη υπερβεί τους 1,5 – 2,5 βαθμούς Κελσίου.*»

WED2010
WORLD ENVIRONMENT DAY • 5 JUNE
MANY SPECIES ONE PLANET ONE FUTURE

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος θεσπίστηκε στις 15 Δεκεμβρίου του 1972 από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ με στόχο να υπενθυμίζει στους ανθρώπους την άμεση σχέση ανάπτυξης και περιβάλλοντος.

Πάντοτε υπήρχαν περίοδοι απώλειας ειδών στην ιστορία του πλανήτη αλλά η εποχή μας χαρακτηρίζεται από ραγδαίους ρυθμούς εξαφάνισης, μεγαλύτερους από οποιαδήποτε άλλη φάση έχει βιώσει ο κόσμος από την εποχή των δεινοσαύρων.

Τα πράγματα είναι πιο ανησυχητικά καθώς, ο παγκόσμιος στόχος που είχε τεθεί το 2002 για το 2010 - για την αναστολή της απώλειας βιοποικιλότητας - «δεν επετεύχθη», σύμφωνα με τον ΟΗΕ. Για την ακρίβεια, καμιά από τις 110 χώρες που συμμετείχαν σε σχετική μελέτη δεν πέτυχε τους εθνικούς της στόχους προστασίας.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

• Πολλά είδη- Ένας Πλανήτης- Ένα μέλλον • Λειψυδρία: Ένα πρόβλημα Ευρωπαϊκής κλίμακας • Συνεργασία Ελλάδας-Τουρκίας για το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και τα δάση • Μεταφορές και Περιβάλλον • Περιβαλλοντικά νέα

IN THIS ISSUE

• WED 2010 - 5 June, Many species, one Planet, one Future • Water scarcity A European problem • Cooperation Greek - Turkish: Environment - Climate Change - Forests • Transports and the Environment • Environmental news

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

Λειψυδρία

Ένα πρόβλημα ευρωπαϊκής κλίμακας

Πρόσφατη έκθεση της Ε.Ε. για την πρόοδο των κρατών μελών όσον αφορά στην αντιμετώπιση της λειψυδρίας και των ξηρασιών, διαπιστώνει ότι: παρά τις εντονότερες βροχοπτώσεις στον ευρωπαϊκό νότο το 2009 σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, χρειάζεται να καταβληθούν ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες για να αντιστραφεί η διαδικασία υπερεκμετάλλευσης των περιορισμένων υδάτινων πόρων. Μια αποτελεσματική πολιτική τιμολόγησης των υδάτων, καθώς και η λήψη μέτρων για την αποδοτικότητα και την εξοικονόμηση του νερού είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διασφάλιση ικανοποιητικής ποιότητας του νερού στην Ευρώπη, ικανής να καλύψει τις ανάγκες των χρηστών και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της κλιματικής αλλαγής.

Η ισορροπία μεταξύ ζήτησης και προσφοράς νερού έφθασε σε κρίσιμο σημείο σε πολλές περιοχές της Ευρώπης. Λειψυδρία και ξηρασίες ανέκυψαν ως μείζον πρόβλημα, ενώ η κλιματική μεταβολή αναμένεται να επιδεινώσει την κατάσταση.

Σύμφωνα με τη νέα έκθεση, ορισμένα κράτη μέλη έρχονται ήδη αντιμέτωπα με προβλήματα μόνιμης λειψυδρίας σε ολόκληρη την επικράτειά τους. Το πρόβλημα δεν περιορίζεται στις μεσογειακές χώρες. Η Τσεχική Δημοκρατία ανέφερε την ύπαρξη περιοχών με συχνή λειψυδρία, ενώ η Γαλλία και το Βέλγιο επισήμαναν την υπερεκμετάλλευση υδροφόρων οριζώντων.

Επί σειρά ετών, η Επιτροπή πίεσε τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν λύσεις όπως τιμολόγηση του νερού, βελτίωση των μέσων διαχείρισης των υδάτων ή μέτρα για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων.

Από έκθεση που υπεβλήθη στην Επιτροπή το 2009 προκύπτει ότι η θέσπιση προδιαγραφών για τα συστήματα διάθεσης νερού στο πλαίσιο της επεκταθείσας οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό, θα μπορούσε να αποφέρει σημαντικούς καρπούς όσον αφορά την εξοικονόμηση νερού. Η έκθεση επιβεβαιώνει το γεγονός ότι η ορθολογική διαχείριση του νερού πρέπει να στηρίζεται στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, με πρώτη τη διαχείριση της ζήτησης. Η διαχείριση της προσφοράς θα πρέπει να εξετάζεται μόνον αφ' ης στιγμής εξαντληθούν τα περιθώρια εξοικονόμησης νερού.

Η έκθεση εκφράζει επίσης τις ανησυχίες της Επιτροπής για την καθυστέρηση της εφαρμογής της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα στα κράτη μέλη που έχουν πληγεί περισσότερο από τη λειψυδρία. Η προθεσμία υποβολής, εκ μέρους των κρατών μελών, των σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμού της Ευρώπης έληγε τον Μάρτιο του 2010, πλην όμως σε ορισμένα κράτη μέλη οι διαβουλεύσεις για τα εν λόγω σχέδια έχουν μόλις αρχίσει.

Προς την κατάρτιση ενός προσχεδίου για τη διαφύλαξη των υδάτων στην ΕΕ

Η Επιτροπή εγκαινιάζει σειρά προπαρασκευαστικών δραστηριοτήτων ενόψει μιας επανεξέτασης της πολιτικής της σχετικά με τη λειψυδρία και τις ξηρασίες, η οποία θα πραγματοποιηθεί το 2012. Το 2010, η προσοχή θα εστιαστεί στην απόδοση και ειδικότερα στις δυνατότητες εξοικονόμησης νερού στα κτήρια, στον περιορισμό των διαρροών και στην απόδοση της χρήσης του νερού στη γεωργία.

Τα αποτελέσματα των εν λόγω δραστηριοτήτων θα αξιοποιηθούν για την κατάρτιση του «προσχεδίου για τη διαφύλαξη των υδάτων στην ΕΕ του 2012», καθώς και τον απολογισμό της εφαρμογής της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα και την επανεξέταση της έκθεσης περιβαλλοντικών πόρων, όπως των υδάτων, της βιοποικιλότητας και του εδάφους, σε απειλές όπως είναι οι κλιματικές επιπτώσεις και άλλες ανθρωπογενείς πιέσεις.

Περιβάλλον- Κλιματική Αλλαγή- Δάση

Συνεργασία Ελλάδας- Τουρκίας

Συμφωνίες που αφορούν στο περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και τα δάση υπεγράφησαν μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Ειδικότερα, για την βέλτιστη διαχείριση των νερών του Έβρου οι δύο χώρες θα συνεργαστούν προκειμένου να υπάρξει συμφωνία επί καλών πρακτικών για την αντιμετώπιση του προβλήματος των πλημμυρών και τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας, με έμφαση στη διατήρηση της ισορροπίας του δέλτα του ποταμού. Παράλληλα, θα υπάρξουν προσπάθειες για μείωση της ρύπανσης, διασφαλίζοντας την απαραίτητη ποιότητα και ποσότητα των υδάτων, ούτως ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των κατοίκων των γύρω περιοχών.

Μνημόνιο Συνεργασίας υπεγράφη σχετικά με την δασική προστασία και διαχείριση. Το ενδιαφέρον εστιάστηκε στην αντιμετώπιση του προβλήματος υποβάθμισης των δασών, στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και στην αποκατάσταση των καμένων δασών.

Οι δύο χώρες θα συνεργαστούν στην έρευνα των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στα δασικά οικοσυστήματα, στην προστασία της βιοποικιλότητας, στην ανταλλαγή τεχνολογίας και καλών πρακτικών.

Μεταφορές και Περιβάλλον

Παρότι με τις τεχνολογικές εξελίξεις παράγονται καθαρότερα οχήματα, ολοένα και περισσότεροι επιβάτες και αγαθά μεταφέρονται σε μεγαλύτερες αποστάσεις εκμηδενίζοντας το όφελος απόδοσης. Βασιζόμενη σε αναλύσεις των μακροπρόθεσμων τάσεων, η πρόσφατη νέα έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος⁽¹⁾ (ΕΟΠ) κάνει λόγο για την ανάγκη ενός ξεκάθਾਰου οράματος που να καθορίζει το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφορών μέχρι το 2050 και της ανάπτυξης συνεκτικών πολιτικών για την επίτευξή του.

Δημοσιευόμενη στη δέκατη επέτειο λειτουργίας του Μηχανισμού υποβολής εκθέσεων για τις μεταφορές και το περιβάλλον (Transport and Environment Reporting Mechanism-TERMEN) του ΕΟΠ⁽²⁾, η έκθεση παρουσιάζει μία επισκόπηση των επιπτώσεων των μεταφορών στο περιβάλλον, βασιζόμενη σε ανάλυση 40 δεικτών πολιτικής. Τα πορίσματα της έκθεσης για την περίοδο 1997-2007 δίνουν μία μεικτή εικόνα με κάποιες βελτιώσεις στα επίπεδα αέριων ρύπων και σοβαρές ανησυχίες για τη συνεχόμενη αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τις μεταφορές.

Σύμφωνα με την Jacqueline McGlade εκτελεστική διευθύντρια του ΕΟΠ, «την τελευταία δεκαετία επικεντρωθήκαμε στα μέτρα για τη βελτίωση της κινητικότητας, αποσυνδέοντας τις αέριες εκπομπές των μεταφορών από την οικονομική ανάπτυξη. Σήμερα διαπιστώνουμε ότι οι εκτεταμένες επενδύσεις σε υποδομές μεταφορών μας επιτρέπουν μεν να μετακινούμαστε περισσότερο για να καλύπτουμε τις καθημερινές μας ανάγκες, αλλά δεν έχουν συμβάλει στη μείωση του χρόνου έκθεσής μας στην ηχορρύπανση, στα μπιτσιλίσματα και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Στο μέλλον, θα πρέπει να δώσουμε προσοχή όχι μόνο στους διάφορους τρόπους μεταφοράς αλλά και στους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι επιλέγουν να μετακινούνται αφού, τελικά, η κινητικότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ποιότητα της ζωής μας».

Οι μεταφορές, στις οποίες περιλαμβάνονται οι διεθνείς αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές, ευθύνονται για το ένα τέταρτο περίπου των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ. Σε αντίθεση με άλλους τομείς, οι επιπτώσεις των μεταφορών στο περιβάλλον εξακολουθούν να συνδέεται στενά με την οικονομική ανάπτυξη.

Τάσεις και πορίσματα

- Ο ρυθμός αύξησης του τομέα των εμπορευματικών μεταφορών τείνει να είναι ελαφρώς μεγαλύτερος από τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, με τις οδικές και αεροπορικές εμπορευματικές μεταφορές να σημειώνουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ (43% και 35%, αντίστοιχα, την περίοδο 1997-2007). Κατά την ίδια περίοδο μειώθηκε το ποσοστό των σιδηροδρομικών εμπορευματικών

μεταφορών και των εσωτερικών πλωτών μεταφορών επί του συνολικού όγκου των εμπορευματικών μεταφορών.

- Η τρέχουσα οικονομική επιβράδυνση συνέβαλε στη μείωση του όγκου των μεταφορών, οι οποίες όμως αναμένεται να ανακάμψουν αμέσως μόλις βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση.

- Οι μεταφορές επιβατών συνέχισαν να αυξάνονται, με χαμηλότερο όμως ρυθμό σε σχέση με τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας. Την περίοδο 1997-2007, οι αερομεταφορές εντός της ΕΕ συνέχισαν να αποτελούν τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο τομέα, με ποσοστό ανάπτυξης 48%. Οι μετακινήσεις με αυτοκίνητο συνέχισαν να καταλαμβάνουν την πρώτη θέση μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς, αντιπροσωπεύοντας το 72% των χιλιομέτρων που διένυσαν οι πολίτες των 27 κρατών μελών της ΕΕ.

- Στις χώρες μέλη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)⁽³⁾, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από τις μεταφορές (με εξαίρεση τις διεθνείς αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές) αυξήθηκαν κατά 28% την περίοδο 1990-2007, αντιπροσωπεύοντας το 19% περίπου των συνολικών εκπομπών.

- Παρά τις πρόσφατες μειώσεις των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων, οι οδικές μεταφορές κατείχαν το 2007 την πρώτη θέση όσον αφορά τις εκπομπές οξειδίων του αζώτου και τη δεύτερη θέση όσο αφορά τις εκπομπές σωματιδίων.

- Από τις 32 χώρες μέλη του ΕΟΠ, μόνο η Γερμανία και η Σουηδία βρίσκονται σε καλό δρόμο όσον αφορά την επίτευξη των ενδεικτικών στόχων που έχουν θέσει για το 2010 σχετικά με τη χρήση βιοκαυσίμων.

- Οι οδικές μεταφορές κατέχουν με μεγάλη διαφορά την πρώτη θέση όσον αφορά την έκθεση στην ηχορρύπανση. Ο αριθμός των ανθρώπων που εκτίθενται σε επιβλαβή επίπεδα ηχορρύπανσης, ιδίως τη νύχτα, αναμένεται να αυξηθεί εάν δεν αναπτυχθούν και δεν εφαρμοστούν με ολοκληρωμένο τρόπο αποτελεσματικές πολιτικές για τη μείωση της ηχορρύπανσης.

(1) Ο ΕΟΠ εδρεύει στην Κοπεγχάγη. Στόχος του οργανισμού είναι να συμβάλει στη σημαντική και μετρήσιμη βελτίωση του περιβάλλοντος στην Ευρώπη παρέχοντας έγκαιρη, στοχευμένη, συναφή και αξιόπιστη ενημέρωση στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής και στο κοινό.

(2) Δελτία Τύπου ΕΟΠ: 27/04/2010

(3) Χώρες μέλη του ΕΟΠ: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κύπρος, Λεττονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία.

Προστασία των καταναλωτών από κρούσματα νοθείας στα καύσιμα

Τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στην ιστοσελίδα www.opengov.gr από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, το σχέδιο Υπουργικής απόφασης, που αφορά στις «**Κατηγορίες παραβάσεων του νόμου 3054/2002 (ΦΕΚ 230Α') - Όρια προστίμου ανά κατηγορία και άλλα σχετικά ζητήματα - Σφράγιση εγκαταστάσεων**».

Με την συγκεκριμένη απόφαση δίνεται στην Πολιτεία η δυνατότητα να ασκήσει με απόλυτη διαφάνεια, αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα, τις υποχρεώσεις της που αφορούν στην προστασία του πολίτη – καταναλωτή από τη νοθεία στα καύσιμα που χρησιμοποιεί καθημερινά.

Συγκεκριμένα, ρυθμίζονται:

1. Τα ζητήματα κατηγοριοποίησης παραβάσεων και κυρώσεων,
2. Η διαδικασία και ο τρόπος προσωρινής σφράγισης των εγκαταστάσεων, καθώς και
3. Τα θέματα που σχετίζονται με τη διαδικασία που ακολουθείται μετά τη σφράγιση των εγκαταστάσεων.

Στην απόφαση προσδιορίζονται ανά κατηγορία τα όρια των προστίμων, που κυμαίνονται από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως και ενάμισι εκατομμύριο (1.500.000) ευρώ, ενώ περιγράφονται οι διαδικασίες με τις οποίες αντιμετωπίζονται αυστηρά όλες οι περιπτώσεις κατ' εξακολούθηση παραβατικής συμπεριφοράς στον τομέα της διακίνησης πετρελαιοειδών προϊόντων, με την παροχή ακόμη και της δυνατότητας σφράγισης.

Τέλος, διευκρινίζεται η διαδικασία σφράγισης εγκαταστάσεων, την οποία διενεργούν τα Κλιμάκια Ελέγχου Διακίνησης και Αποθήκευσης Καυσίμου (ΚΕΔΑΚ).

Η νοθεία των καυσίμων αποτελεί μόνιμη πληγή από την οποία κάποιοι κερδοσκοπούν, ενώ πρωτίστως πλήττεται η δημόσια υγεία, καθώς η νοθεία αντανakλάται στην ποιότητα του αέρα που αναπνέουμε. Η ΥΑ επιχειρεί να τιθασεύσει την κατάσταση αυτή που βλάπτει πολλαπλώς το κοινωνικό σύνολο.

Ραγδαία εξαφάνιση ειδών

Σε προηγούμενη ΔΡΑΣΗ είχαμε αναφερθεί στο 2010 ως Διεθνές Έτος Βιοποικιλότητας. Όπως αποδεικνύεται από τα πορίσματα της έκθεσης GBO-3 (Global Biodiversity Outlook-3, Προβλέψεις για την Παγκόσμια Βιοποικιλότητα), που έδωσε στη δημοσιότητα το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP), στις περισσότερες περιοχές του πλανήτη τα φυσικά οικοσυστήματα συρρικνώνονται και σχεδόν το ένα τέταρτο των φυτών απειλείται με εξαφάνιση.

Στην έκθεση, η οποία βασίστηκε στα συμπεράσματα εκθέσεων από 110 χώρες και χρηματοδοτήθηκε από τον Καναδά, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Γερμανία, την Ιαπωνία, την Ισπανία, τη Βρετανία και το Πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον, διαπιστώνεται ότι ο πληθυσμός των πτηνών σε αρόσιμες γαίες έχει συρρικνωθεί κατά 50%, κατά μέσον όρο, από το 1980, λόγω κυρίως της ευρύτατης χρήσης εντομοκτόνων και ζιζανιοκτόνων, ενώ μειώνεται ο αριθμός του 42% των αμφίβιων στον πλανήτη, και συρρικνώνεται η γενετική ποικιλότητα των καλλιεργειών και των ζώων για εκτροφή.

Παράλληλα το UNEP προειδοποίησε ότι πρέπει να αναληφθεί δράση για τη διατήρηση των ειδών και των οικοσυστημάτων στα οποία βασίζεται η ανθρώπινη ζωή, αφού πλησιάζουμε με μεγάλη ταχύτητα το «σημείο χωρίς επιστροφή» για την ανθρωπότητα. Αν και διαπιστώνεται σημαντική πρόοδος στην επιβράδυνση του ρυθμού αποψίλωσης των τροπικών δασών σε ορισμένες περιοχές, σε παγκόσμια κλίμακα καταγράφεται μεγάλη υποβάθμιση των υδροβιότοπων σε γλυκά ύδατα, που μολύνονται ή καταλαμβάνονται από φύκια, λόγω των χημικών ουσιών, και βέβαια στους κοραλλιογενείς υφάλους - χωρίς μάλιστα να συνυπολογίζονται οι επιπτώσεις της τρομερής πετρελαιοκηλίδας στον Κόλπο του Μεξικού.